

Анализ на данните за нотификациите по системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF), свързани с храни, обработени с йонизиращи лъчения за 2020 г.

Системата за бързо предупреждение на храни и фуражи (RASFF), която е обща за всички държави членки, е създадена с *Регламент (ЕО) № 178/2002*¹. Системата подпомага държавите членки при действията им, като позволява бърз обмен на информация за рисковете, произтичащи от храни или фуражи и за мерките, които са взети или предстои да бъдат взети за овладяване на тези рискове и има за цел да предостави на контролните органи добре функциониращ инструмент за уведомяване за рискове за здравето на човека, произтичащи от храни или фуражи.

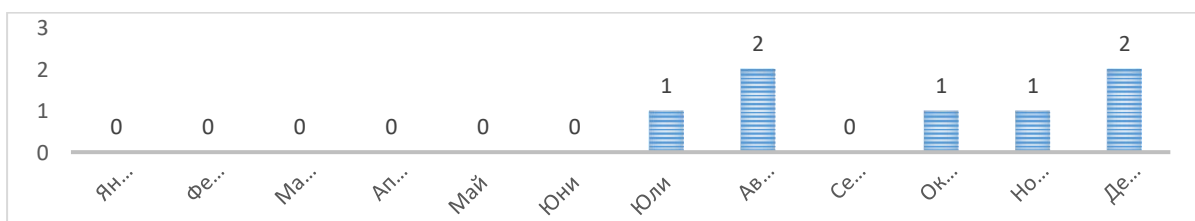
Законовата база за функционирането на системата:

- член 50 от *Регламент (ЕО) № 178/2002*;
- *Регламент (ЕС) № 16/2011 за установяване на мерки за прилагане за Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи*;
- член 30б от *Закон за храните*;
- член 47 от *Закон за фуражите*.

В настоящия материал са проследени данните от RASFF, засягащи **храни обработени с йонизиращи лъчения**, за 2020 година.

Общият брой на нотификациите, отнасящи се до храни обработени с йонизиращи лъчения за посочения период е **7 бр. (13 бр. за 2019г.)**

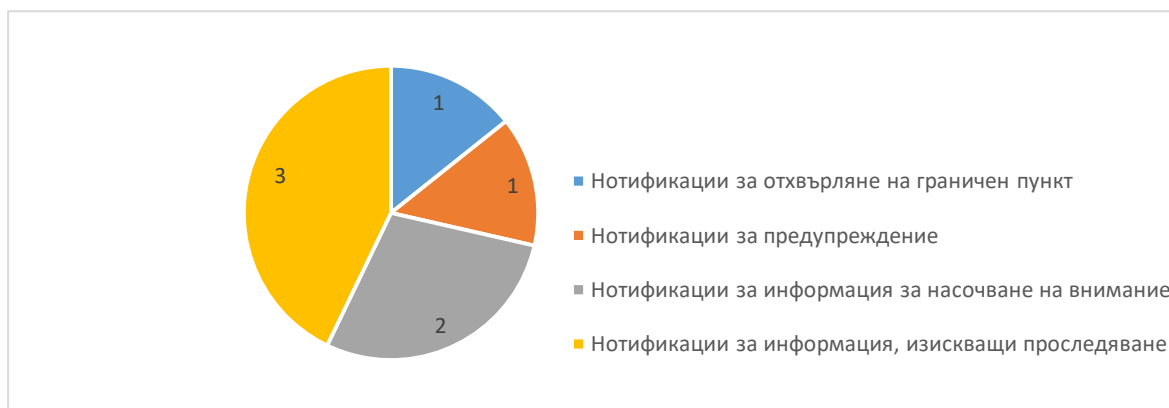
На **Фигура 1** е показана тенденцията на броя на нотификациите за 2020 година.

Фигура 1 Брой нотификации за 2019г.

¹ *Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните*

Резултатите за видовете нотификации от RASFF системата относно храни обработени с йонизиращи лъчения, са представени на **Фигура 2**. В системата са регистрирани **една** нотификация за отхвърляне на граничен пункт, **една** нотификация за предупреждение, **3 бр.** нотификации за информация, изискващи проследяване и **2 бр.** нотификации за информация за насочване на внимание.

Фигура 2

При регистрираните проблеми с безопасността на храните, публикувани в RASFF относно храни обработени с йонизиращи лъчения, представлява интерес разпределението на нотификациите **по установени рискове и засегнати продукти**.

- **Единствената нотификация за отхвърляне на граничен пункт** е изготвена на база установено твърде високо ниво на радиоактивност (цезий 137: 1566 BQ/kg) в гъби от Босна и Херцеговина, като рискът за консуматора е определен. При тази нотификация рискът за консуматора е определен като сериозен.

При нотификациите, издадени на база официален контрол на пазара, собствен мониторинг и др. (нотификации за предупреждение, нотификации за информация за насочване на внимание и нотификации за информация, изискващи проследяване е установено следното:

- **Нотификацията за предупреждение е издадена в резултат на установяване неразрешено облъчване на хранителна добавка от Швеция, със суровина от Китай.** Освен неразрешеното облъчване, при нотифицирания продукт е установен и *Bacillus cereus* (до 370 000 CFU/g). Рискът за консуматора е определен, като сериозен.
- **Нотификации за информация за насочване на внимание:**
 1. Неразрешено облъчване на замразена риба от Виетнам;
 2. Неразрешено облъчване на конфитюр от билки от САЩ

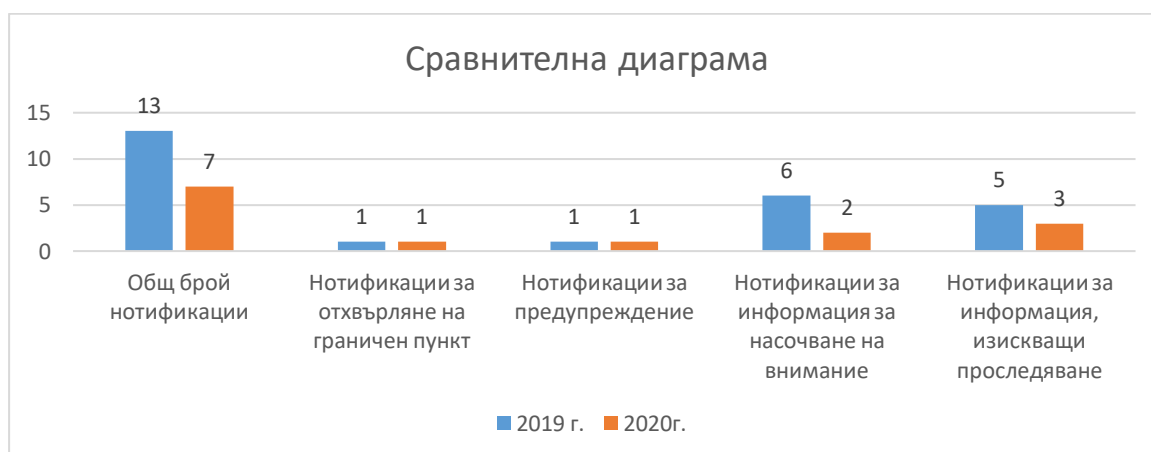
За тези две нотификации е преценено, че установените несъответствия не представляват риск за консуматора.

- **Нотификации за информация, изискващи проследяване:**

1. Неразрешено облъчване, извършено в Холандия на семена от бял сусам от Белгия;
2. Неразрешено облъчване на хранителна добавка от Индия;
3. Неразрешено облъчване на хранителна добавка от Швеция, със суровина от Китай.

Сравнителен анализ за движението на нотификациите в системата, спрямо 2019 г.

За 2019 година, общият брой на нотификациите, отнасящи се за храни обработени с йонизиращи лъчения е **13 бр.** От тях **6 бр.** са нотификации за информация за насочване на внимание, **5 бр.** са нотификации за информация, изискващи проследяване и **по 1 бр.** са нотификациите за отхвърляне на граничен пункт и нотификациите за предупреждение. Виж. **Фигура 3.**

Фигура 3

По отношение на класификацията на риска, от общия брой на нотификациите, само при една от тях, рискът е определен, като сериозен.

Нотификации за България

През 2020г., както и през 2019г., България не е била засегната по нито една нотификация, отнасяща се за храни обработени с йонизиращи лъчения.

Изводи и тенденции:

гр. София, 1618, бул. "Цар Борис III" № 136
<http://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg
тел. 02/4273056

На базата на проучването на данните от системата RASFF за 2020 г. относно храни обработени с йонизиращи лъчения, могат да се направят следните изводи:

1. Наблюдава се съществена разлика по отношение на броя на нотификациите. През 2020 г., техният брой е **много по-малък**, в сравнение с 2019 г.;
2. През 2020 г. за разлика от 2018 г. има само една нотификация, отнасяща се до повишена радиоактивност в гъби. Само при тази нотификация рискът е определен като сериозен. Всички останали нотификации са свързани с неразрешено облъчване на различни храни и рискът за консуматора не е разглеждан, като сериозен;
3. **И за двете години България не е засегната по нито една нотификация.**

Изготвил:

д-р Аксиния Антонова – главен експерт в дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“ при ЦОРХВ

29.01.2021 г.